

Den allmänna löneavgiften

- Den dolda skatten på arbete berikar staten allt mer

Författare:

Erik Bengtzboe, maj 2022.

Allmänna löneavgiften fortsätter skena

Den största boven av de dolda skatterna är den allmänna löneavgiften. Alla löntagare betalar 11,62 procent av sin lön som en statlig inkomstskatt via arbetsgivaravgiften, fast den helt saknar koppling till socialförsäkringarna. Sedan den allmänna löneavgiften infördes på 90-talet har den gått från att utgöra en liten del av skatteuttaget för att år 2021 uppgå till 229 miljarder kronor och därmed blivit en mycket viktig inkomstkälla för staten. Den allmänna löneavgiften står idag för var tionde skattekrona som det offentliga tar in. Det genom en skatt som väldigt få känner till att de betalar. För en medelinkomsttagare handlar det om 45 200 kronor om året man betalar i statlig skatt genom den allmänna löneavgiften.

Sverige har idag bland världens högsta skatter¹. Ett skatteuttag som till största del motiveras av att det ska täcka det stora offentliga åtagandet som politiker genom åren har utlovat medborgarna, men också i viss mån av att det ska styra människors beslut samt att det ska möjliggöra att resurser omfördelas människor emellan. De höga skatterna vi idag har i Sverige ställer höga krav på att det offentliga leverera på sina löften.

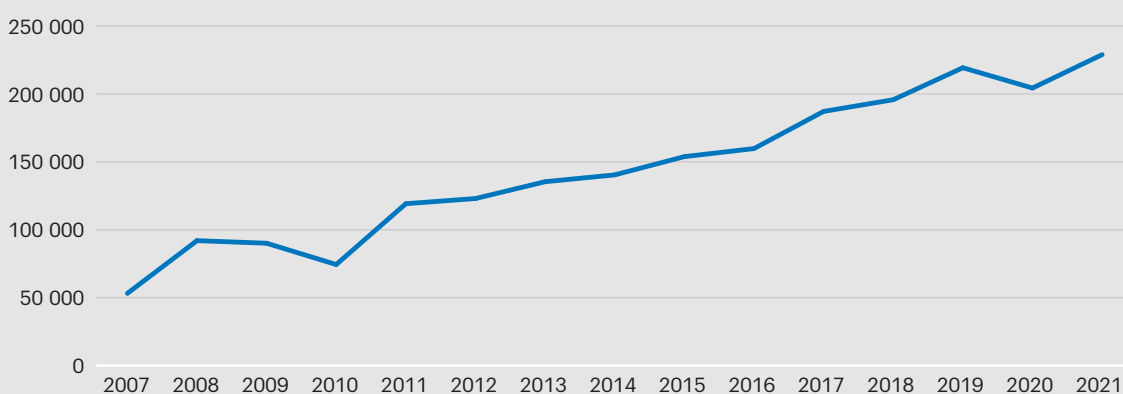
Ett synligt, transparent och legitimt uttag av skatt är nödvändigt för att upprätthålla förtroendet för det offentliga. Skatter och skatteuttag är även en fråga om demokrati. Till stor del avgörs makt-

fördelningen mellan medborgare och stat just genom skatten. Få vet dock hur mycket de betalar i skatt idag. Undersökningar visar att 9 av 10 löntagare underskattar hur hög skatten på en vanlig lön är². Skattebetalare som underskattar hur mycket skatt de betalar kan också komma att ställa för låga krav på att deras skattepengar används på bästa sätt. Det blir också svårt för väljare att avgöra exempelvis hur behovet av höjda eller sänkta skatter ser ut när man lever i ovisshet om hur hög skatten är.

Kort om arbetsgivaravgifterna

Arbetsgivaravgiften introducerades på 1960-talet i Sverige och var inledningsvis begränsad till ett par procents påslag på lönen. Men arbetsgivaravgifterna växte snabbt under 1960- och 1970-talen för att 1974 passera 20 procents påslag på bruttolönen och redan 1977 var samma siffra 30 procent. Idag utgår statliga arbetsgivaravgifter på 31,42 procent ovanpå lönen för de flesta. År 2021 uppgick arbetsgivaravgifterna och de sammanlagda indirekta skatterna på arbete till hela 637 miljarder kronor. Arbetande pensionärer och ungdomar har en reducerad arbetsgivaravgift. Många kollektivavtal ger i realiteten ännu högre arbetsgivaravgifter (som dock är kopplade till generösare ersättningar för löntagaren). Arbetsgivaravgiften är uppdelade i flera olika delar. Ungefär en tredjedel utgörs av ålders-

Diagram 1. Allmänna löneavgiften (miljoner kr)

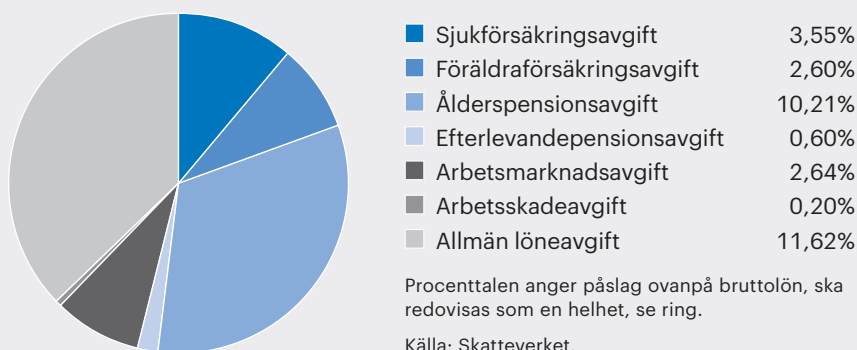

Källa: Ekonomistyrningsverket.

1) OECD

2) Underskattade skatter (Svenskt Näringsliv, 2015).

Diagram 2. Arbetsgivaravgifter 2021 (% påslag på bruttolön)

pensionsavgiften, ungefär en tredjedel utgörs av sjukförsäkrings-, föräldraförsäkrings-, arbetsmarknads- och arbetsmarknadsavgift, och den sista tredjedelen utgörs av det som kallas för en allmän löneavgift på 11,62 procent ovanpå lönen, vilken inte är kopplat till några förmåner eller socialförsäkringar alls utan utgör en ren skatt. För egenföretagare utgår i stället för arbetsgivaravgiften en så kallad egenavgift, som är något lägre än arbetsgivaravgiften. Egenavgiften uppgår till 28,97 procent och även här ingår den allmänna löneavgiften på 11,62 procent.³

De indirekta skatterna på arbete som arbetsgivaravgifterna utgör borde tydligare redovisas för löntagare för att öka transparensen, så skattebetalarna vet hur mycket de betalar i skatt. Det blir exempelvis omöjligt att jämföra skatter mellan länder och över tid om man inte även räknar med arbetsgivaravgiften som en skatt på arbete. I vilken utsträckning de svenska arbetsgivaravgifterna är skatt eller försäkring går att debattera, men bara ungefär varannan krona går att på något sätt koppla till socialförsäkringssystemen. Det går dock inte att förbise att den allmänna löneavgiften utgör en ren skatt på lön, men som inte redovisas för löntagaren. Det är en dold skatt på arbete.

Den allmänna löneavgiften – en ren skatt på arbete, men en dold sådan

Den allmänna löneavgiften på 11,62 procent som utgår på alla löner är en ren skatt som den

enskilde arbetstagaren aldrig ser i sitt lönekuvert eller sin deklaration. Den ger inte rätt till några förmåner i socialförsäkringssystemet men utgör en del av arbetsgivaravgiften. De senaste åren har den allmänna löneavgiften blivit en kassako för staten. Totalt genererar den intäkter till staten på 229 miljarder kronor år 2021. Det kan jämföras med de direkta löneskatterna på arbete (kommunalskatt och statlig inkomstskatt) som varje år drar in strax under 690 miljarder kronor. Skatteuttaget på lön via löneavgiften har också kraftigt ökat de senaste åren, från 50 miljarder år 2006 till 229 miljarder år 2021.⁴ Det är en stor skattehöjning på arbete som skett de senaste 15 åren, mer eller mindre utan politisk debatt och utan att hårt arbetande skattebetalare varit medvetna om det.

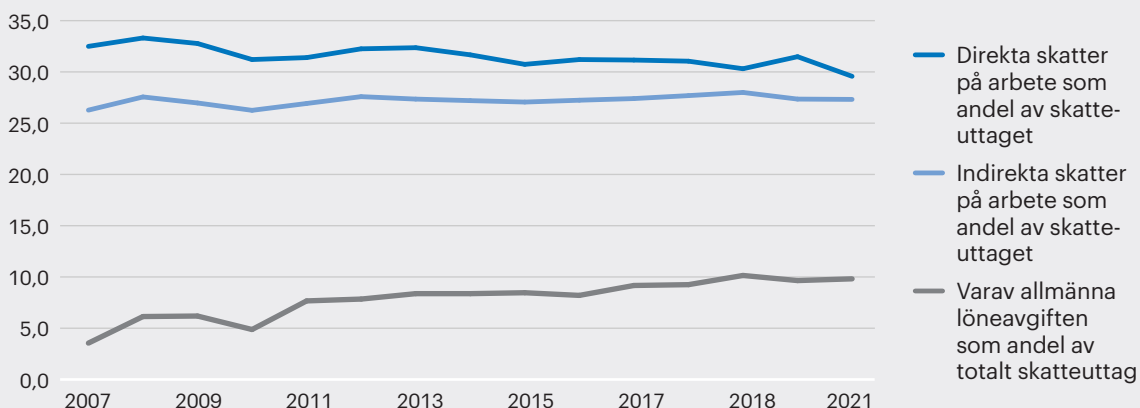
Dolda skatter växer medan de synliga sjunker

Sedan 2006 har skatterna på lön tagit stor plats i den politiska debatten. Alliansens jobbskatteavdrag var en bärande del av regeringarna Reinholdts ekonomiska politik med substantiella skattesänkningar på löner vilket för en medelinkomsttagare innebar uppmot en hel månadslön extra i lön efter skatt varje år. Jobbskatteavdragen som skulle leda till fler arbetade timmar och ökade ekonomiska drivkrafter till arbete var dock kraftigt ifrågasatta av den dåvarande oppositionen. Trots regeringsskiftet har dock jobbskatteavdragen blivit kvar, om än med viss modifiering. Sedan 2006 har alltså skattebördan i form

3) Skatteverket.

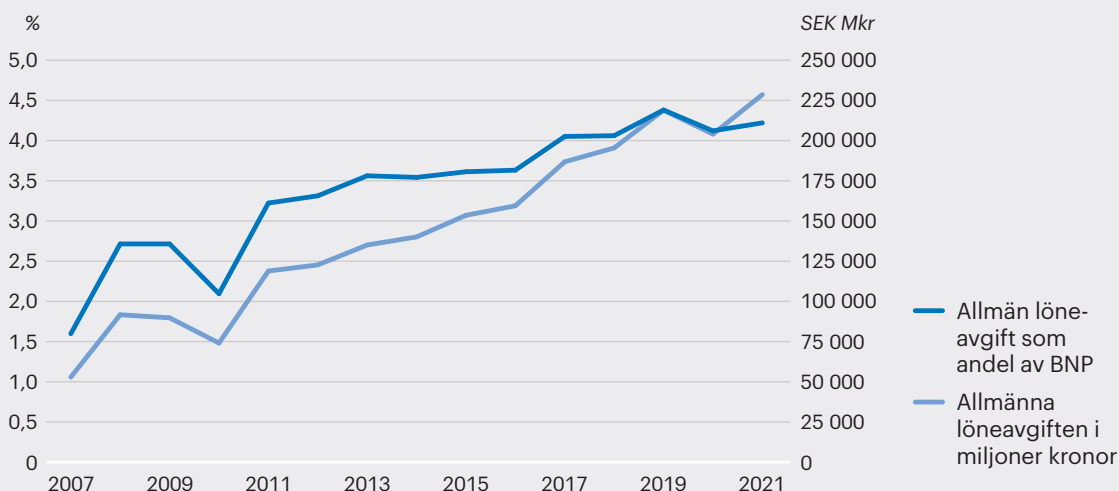
4) Ekonomistyrningsverkets rapporter om utfall av statens inkomster.

Diagram 3. Direkta respektive indirekta skatter på arbete och den allmänna löneavgiften över tid som andel av det totala skatteuttaget (%)

Källa: Ekonomistyrningsverket.

Diagram 4. Allmänna löneavgiften

Källa: Ekonomistyrningsverket.

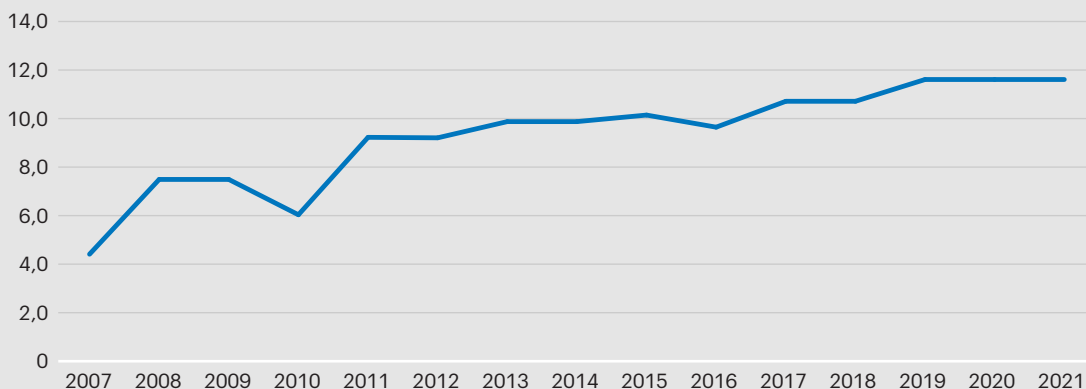
av de direkta skatterna på arbete sjunkit, och det totala skattetrycket har sjunkit från 45,9 procent 2006 till 42,9 procent år 2021. Men samtidigt har den dolda skatten på arbete ökat.

Den dolda skatt på lön som den allmänna löneavgiften utgör har det senaste decenniet blivit en stor intäktskälla för staten. Från att år 2006 ha motsvarat drygt 1,6 procent av BNP har den mer än fördubblats och motsvarar år 2021 över 4,2 procent av BNP.

Det är en stor skattehöjning som har skett när den allmänna löneavgiften ökat från 4,4 procent på lönen år 2006 till dagens 11,62 procent. Ökningarna har skett såväl under Alliansregeringar som under Socialdemokratiskt ledda regeringar.

Skatt är idag den största utgiften för de flesta löntagarna i Sverige, och den dolda skatten utgör en avsevärd del av skatten. För en vanlig medelinkomsttagare handlar det om betydande belopp i ren skatt som döljs och maskeras bakom

Diagram 5. Allmänna löneavgiften, påslag på bruttolön (%)

Källa: Skatteverket.

de sociala avgifterna varje år. En löntagare med medianinkomst betalar varje år 45 200 kronor i skatt bara via den allmänna löneavgiften⁵. Detta utöver den kommunalskatt man redan betalar på 86 000 kronor per år (efter jobbskatteavdrag). Faktum är alltså att den dolda skatten på arbete, som den allmänna löneavgiften är, utgör en stor del av den skatt som en medelinkomsttagare betalar på sin lön. Den allmänna löneavgiften är i realiteten en statlig inkomstskatt redan från de lägsta inkomsterna på 11,62 procent av lönen, men som ytterst få är medvetna om att de betalar.

Policyrekommendationer

För att säkerställa legitimiteten för skattesystemet och öka skattebetalarnas insikt om hur mycket skatt man betalar behöver en rad justeringar genomföras.

- **Synliggör arbetsgivaravgifterna på lönebeskedet.** Genom att synliggöra arbetsgivaravgifter på lönebeskedet och i deklarationen får löntagare enklare en korrekt bild om hur deras skattesituation ser ut.
- **Separera tydligt avgifter till socialförsäkringar från skatter.** Med en tydlig uppdelning i arbetsgivaravgifterna mellan avgifter till socialförsäkringssystemet och skatter är staten transparent och ärlig med vilka skatter som tas ut på lön, och vilka avgifter som betalas till specifika förmåner.
- **Låt en allmän statlig löneskatt ersätta den allmänna löneavgiften.** Benämnen den allmänna löneavgiften för vad den i verkligheten är, nämligen en allmän statlig löneskatt.

5) Medianlön 32 400 kronor per månad år 2020 enligt SCB.

Vi jobbar för lägre skatter
och minskat slöseri
med skattepengar.

Skattebetalarna:

Skattebetalarnas Förening | Box 3319 | 103 66 Stockholm
Tel: 08-613 17 00 | www.skattebetalarna.se | info@skattebetalarna.se